

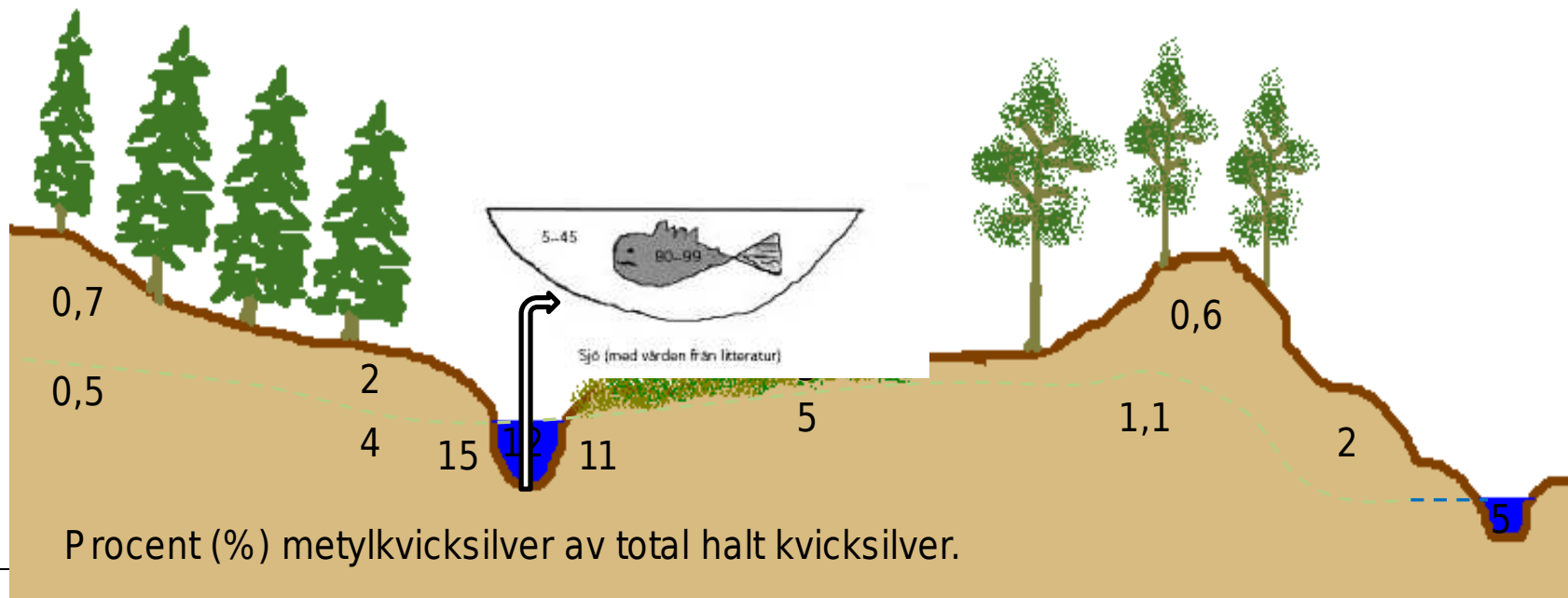
Körskador och kvicksilver

- åtgärder inom skogsbruket

Anja Lomander
Skogsstyrelsen

Kvicksilver och metylkvicksilver

- Störst metylering sker i myrmarker och nära bäckar (gott om organiskt material, svavel och är blött/syrefritt)
- Kvicksilver binder till humus och transporteras med detta.
- Åtgärder som ökar utlakningen av humus ökar utlakningen av kvicksilver och metylkvicksilver.

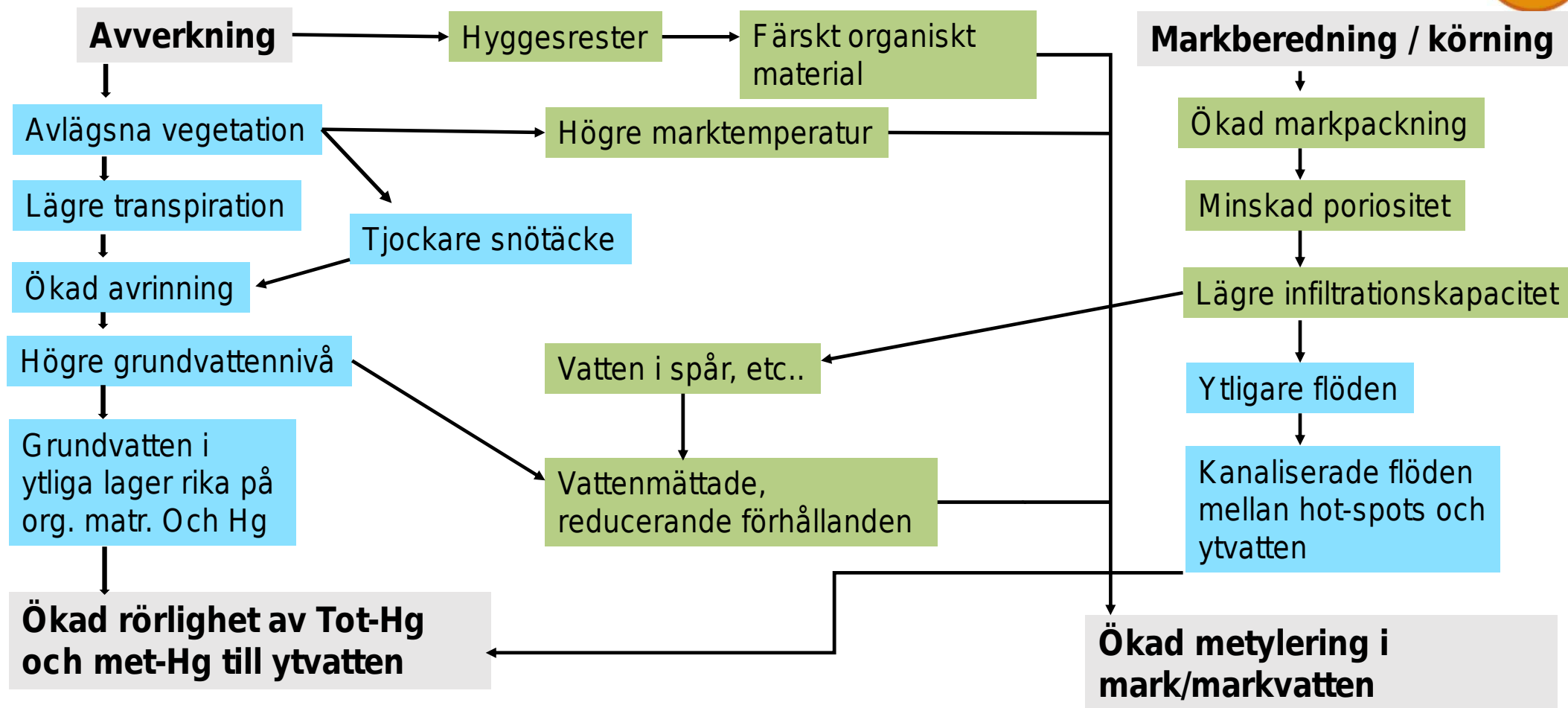
Skogsbruksåtgärders inverkan?

- Ökar rörligheten av Metyl-Hg och tot-Hg (kan metyleras senare)
- Skapar "hot-spots" för metylering
- Påverkar näringsvävar och därmed bioackumulering av Hg

Effekter av avverkning, markberedning och körning

Vad händer när man kör på marken?

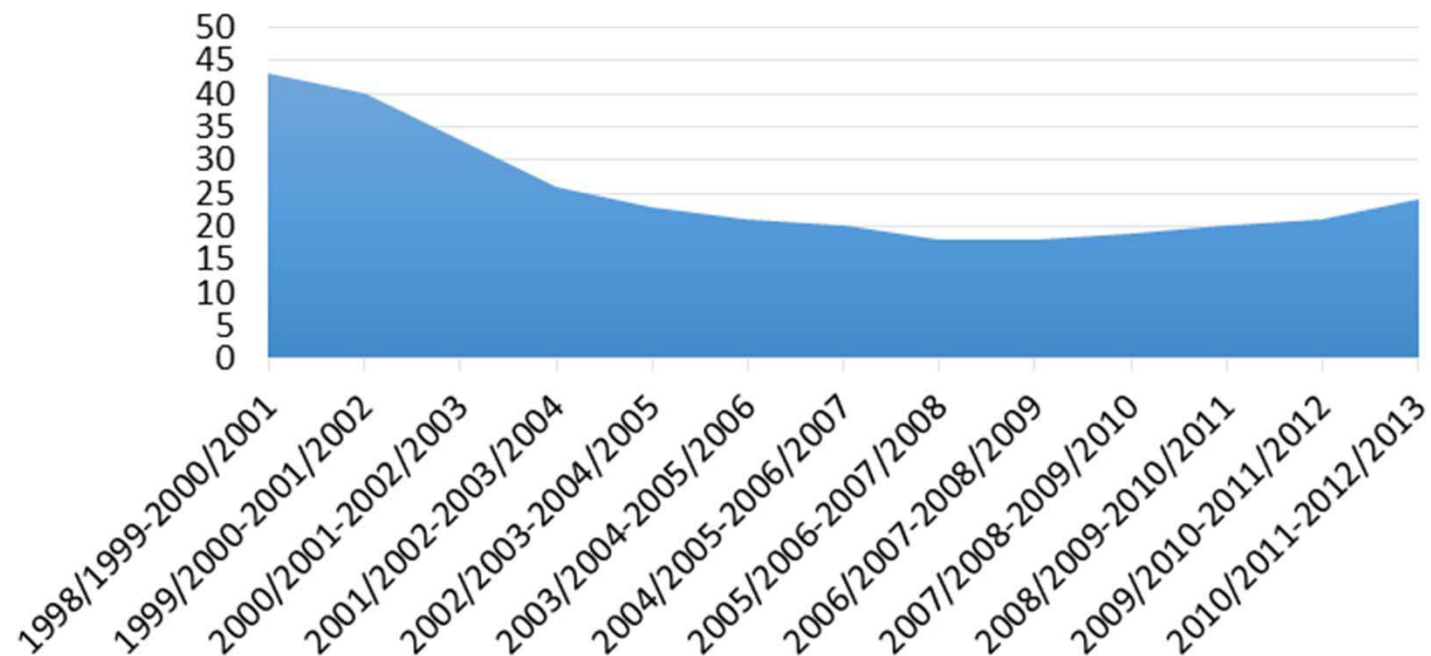
- Spårbildning
- Kompaktion
- Markbrott - humusskiktet skalas av och blandas med mineraljorden
- Förändrad vattenföring
- Rötter skadas/slits av
- Erosion/ras

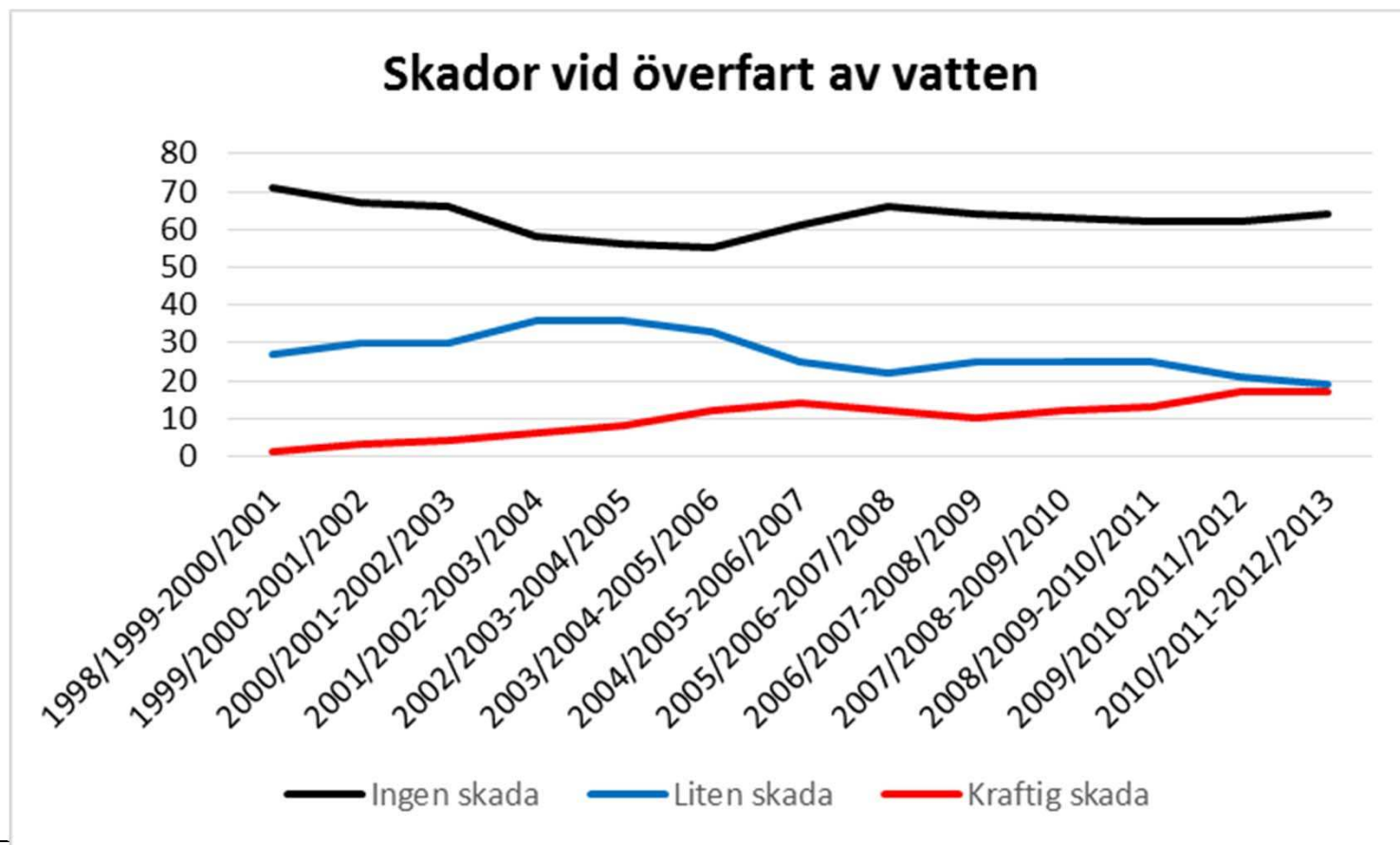
Varför ökar överfarterna åter?

Andel av antalet avverkade objekt där hänsyn vid överfart varit relevant

Körskador är ett fortsatt problem inom skogsbruket

Enskilda

Ingen: 61%
Liten: 18%
Kraftig: 21%

Övriga

Ingen: 70%
Liten: 21%
Kraftig: 9%

1993 fick Sverige en ny skogspolitik

- **Produktion och miljö skulle väga lika**
- **Frihet under ansvar**

Regering och riksdag avstod från att sätta upp detaljerade mål för skogspolitiken.

Skogsstyrelsen skulle ta fram sektorsmål där politikens innebörd ytterligare skulle klargöras.

Skogspolitikens mål skulle nås genom en kombination av lagstiftning och rådgivning.

Vad som krävs av skogsbruket för att uppfylla lagstiftningens krav och skogspolitikens mål bör vara så tydligt som möjligt för att missförstånd och felprioriteringar ska undvikas.

Hållbar produktion av skogsråvara, bra
hänsyn till djur och växter, vatten, biotoper,
kulturmiljöer och människor

Sektorsansvar

Intrångsbegränsning (Lagnivå)

Foto: Skogsstyrelsens arkiv

Föreskrifter kring mark och vatten i Skogsvårdslagen

**Gällande regler
1:a april 2014**

SVL § 30 är oerhört skarp...
... .. om man tänker efter... före...

Mark och vatten

7.23: Skador till följd av skötsel av skog ska förhindras
eller begränsas på mark och vatten

Mark och vatten

7.24: Vid skötsel av skog ska skadligt näringsläckage och skadlig slamtransport till sjöar och vattendrag förhindras och vattenkvaliteten bibehållas eller förbättras.

Foto: Emil Bengtsson

Föreskrifter kring körskador 7:28

- Allvarliga körskador ska förhindras

” Vad menas med detta? ””

**Är detta en
allvarlig
körskada??**

Allmänna råd till 7:28 definierar allvarlig körskada

- leder till en skadlig utförsel av slam till sjöar och vattendrag,
- ändrar ett vattendrags sträckning,
- orsakar försumpning invid eller dämning av vattendrag,
- skadar torvmark i anslutning till sjöar och vattendrag,
- påverkar naturvärden i lämnad hänsyn,

Fortsättning...

- försämrar framkomlighet på allmänt nyttjade stigar och leder,
- försämrar upplevelsevärdet i allmänt nyttjade friluftsområden, eller
- skadar fornlämningar, fornlämningsområden och kulturlämningar.

Återställande efter skada 7:34

Om föreskrifterna inte har följts och detta medför skada ska bl a följande åtgärder vidtas.

3. Vattendrag och diken ska rensas från röjnings-, hyggesrensning- och avverkningsrester och deras naturliga lopp återställas efter körskada om återställandet inte innebär en ökad negativ påverkan på vattenkvaliteten. Diken ska rensas från virke som lagts i för överfart och felaktigt avslutade diken som orsakar skadlig slamtransport ska åtgärdas.

Fortsättning på återställand av skada

4. Allvarliga körskador ska återställas om återställandet inte innebär en ökad negativ påverkan på vattenkvaliteten. Detsamma ska gälla andra skador på mark och vatten som innebär skadligt läckage av slam, näring eller tungmetaller till sjöar, vattendrag eller diken, till följd av skötsel av skog.

Mycket arbete pågår inom skogsbruket också!!

- Ingen ifrågasätter problemet längre – attityd, kommunikation, kunskap
- Utbildningsinsatser
- Metodutveckling (t ex risa rätt)
- Teknikutveckling (portabla broar, band, byggande av bro)
- Bättre GIS-underlag (höjddata, vattenkartor, släntstabilitet/jordart)
- Dialogprojektet – målbilder för god hänsyn vid skogsbruk
 - Kantzoner
 - Terrängkörning
 - Dikesrensning

Metodutveckling

- Risa rätt
- Spökstråk
- Inte nudda vatten
- Markskoningsgaranti
- ...
- ..

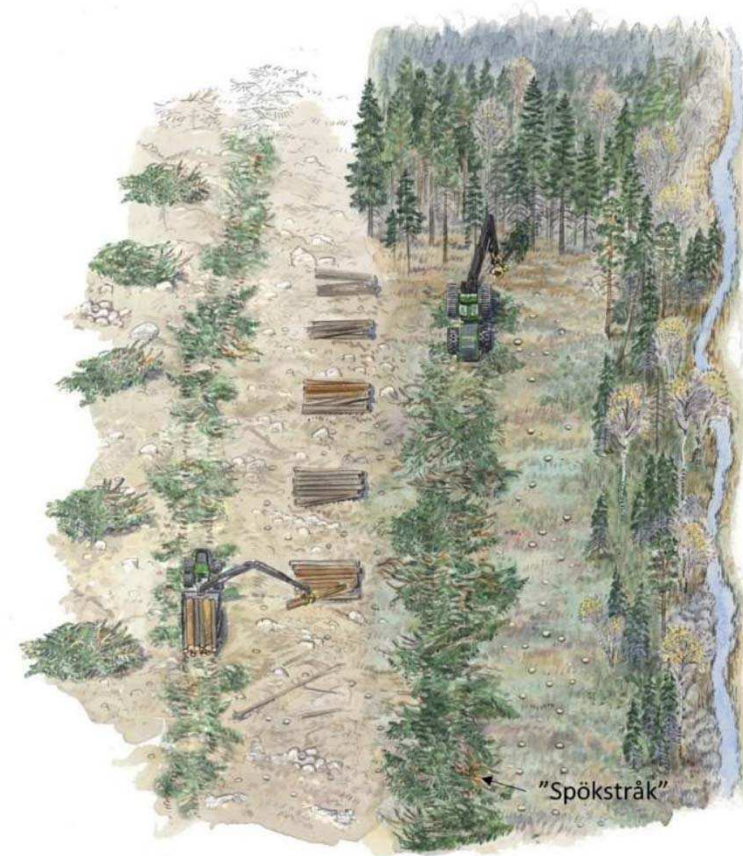

Illustration: Martin Holmer

Teknikutveckling

Utveckling av GIS-underlag

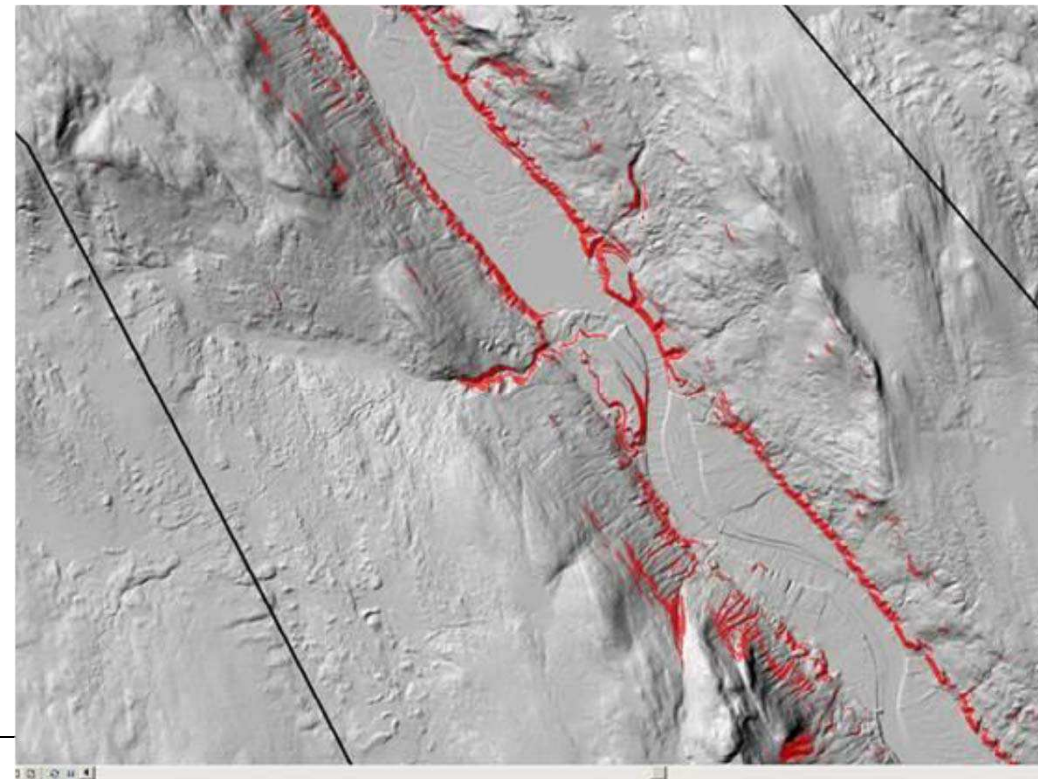
- förbättrad planering

Kartor över markfukt

Riskområden för kraftig erosion

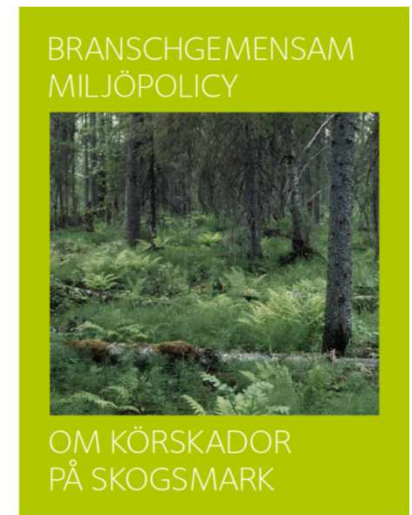
Olika bilder av verkligheten

Foto: Anja Lomander,
Elisabet Andersson

Dialogprojektet

- Identifiera nivån för skogssektorns ansvar för att nå god hänsyn
- Skogsstyrelsen tillsammans med företrädare för skogsbruket och andra intressenter
- Tar fram målbilder/god praxis för bl a
 - Kantzoner
 - Överfarter
 - Terrängkörning
 - Dikesrensning
 - Skogsbilvägar

Faktablad på <http://www.skogsstyrelsen.se/miljohansyn>

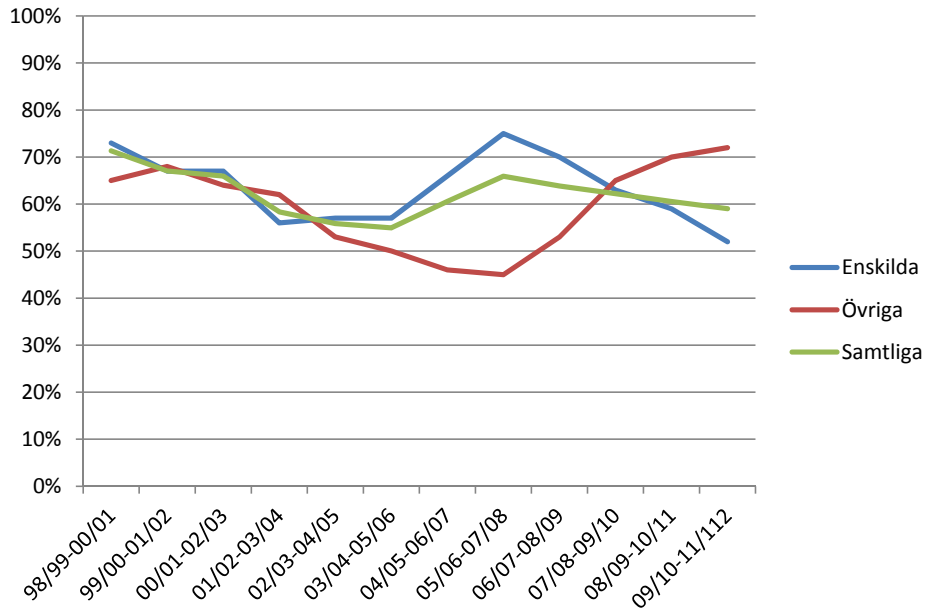
Ingen ifrågasätter längre problemet med körsador - men vi har en bit att gå

Körskador är ett fortsatt problem inom skogsbruket

Sverige

Andel av antalet transport över vattendrag med ingen påverkan

Västsverige

Andel av antalet transport över vattendrag med ingen påverkan

